مهر ماه و نامهربانی ترافیک سنگین اطراف مدارس

نگاهی به بار ترافیکی روزهای آغازین سال تحصیلی جدید - بخش نخست

فریده شریفی

*** یک افسر راهنمایی و رانندگی: راهکارهایی که از سوی شهرداری، سازمان ترافیک، راهنمایی و رانندگی، نیروی انتظامی و سایر نهادهای مربوطه برای شروع سال تحصیلی در نظر گرفته می‌شود راهکارهای موقتی و تکراری هستند که در کاهش بار ترافیکی این روزها چندان موثر نیست.**

آغاز مهرماه و ایام بازگشـــایی مدارس و دانشگاه‌هاست و برای خیلی از دانش‌آموزان یا دانشجویان اولین روز مدرسه ازچند روز قبل آغاز می‌شود، روز جشن شکوفه‌ها، روز آشنایی با مدارس و روز فـــرا گیری علم و دانش. این روز و روزهای تحصیلی روزهایی خاطره‌انگیز برای کودکان، نوجوانان و جوانان کشور است و قشـــنگترین خاطرات زندگی در این ایام تحصیلی شکل می‌گیرد. همه ساله با شروع ماه مهر کوچه‌ها و خیابان‌ها رنگ و بوی دیگری پیدا می‌کنند و شور و شوق دانش‌آموزان جلوه زیبایی به شهرها می‌بخشد. اما همین روزهای قشنگ و خاطره‌انگیز با افزایش بار ترافیکی شهرها و قفل مشکلات ترافیکی، چندان هم با رضایت والدین و دانش‌آموزان همراه نمی‌شود و برای رسیدن به مدرسه باید از مانع بزرگی به نام ترافیک آغاز سال تحصیلی بگذرند.

با شروع مهرماه همه در تلاشند تا فرزندان خود را به دبستان، دبیرستان یا دانشگاه برسانند. پیاده با ماشین، اتوبوس، مترو یا هر وسیله دیگر، برخی هم به دوچرخه و موتور متوسل می‌شوند و برای پشت سر گذاشتن ترافیک سنگین روزهای آغاز سال تحصیلی، فرزندان خود را سوار کرده و به مدرسه می‌رسانند. هر سال مسئولین و دست‌اندرکاران می‌گویند امسال تسهیلات و تمهیدات جدیدتر و بهتری به کار گرفته شده تا مشکل ترافیکی اول مهر حل و فصل شود اما امسال چگونه خواهد بود آیا بهتر از پارسال خواهد شد یا باز هم شاهد گره کور ترافیک آغازین روزهای تحصیلی خواهیم بود و باز هم باید امیدوار باشـــیم بالاخره این گره باز می‌شود؟! این سؤالی است که در این گزارش با مسئولین و مردم در میان گذاشتیم و از پاسخ آنان آگاه خواهیم شد.

روزهای آغازین مدرسه

روزهـــای آغازیـــن مدرســـه از هر نظـــر برای دانش‌آموزان و همچنین والدینشـــان دارای اهمیت است. ایجاد نگرش‌های مثبت و پویا در دانش‌آموزان، تقویت انگیزه تلاش و تحصیل، دوستی‌های جدید و استحکام روابط اجتماعی، کاهش دغدغه، اضطراب و تردید و زدودن هرگونه آثار بدبینی نسبت به درس و مدرســـه و کلاس و معلم، در روزهای اول مدرسه صورت می‌پذیرد. به همین دلیل شروع سال تحصیلی برای فرزندان و پدر و مادرها از روزها و شاید ماه‌های قبل با اضطراب و نگرانی همراه است، به غیر از مسائل و مشکلات ثبت‌نام در مدارس مناسب و ایده آل، تهیه لوازم تحریر، روپوش مدارس، سرویس مدارس و نحوه حمل‌ونقل و جابجایی دانش‌آموزان از جمله مهم‌ترین دغدغه‌های والدین است.

خانمی که خود را «ســـعادت» معرفی می‌کند و مشـــغول خریدن وســـایل تحریر فرزندش از یک فروشگاه است به گزارشگر روزنامه کیهان می‌گوید: «چند روزی است که مشـــغول خرید هستیم و به فروشگاه‌های مختلف سر می‌زنیم که اجناس مناسب و در عین حال ارزان‌تر خریداری کنیم ولی متأسفانه قیمت‌ها بسیار بالا است و سعی می‌کنیم تا وسایل ضروری خریداری کنیم. با توجه به اینکه دخترم از سال گذشته مقداری دفتر و وسایل تحریر نگهداری کرده و امسال کمتر خرید می‌کنیم اما باز هم خرید همه وسایل و لوازم تحریر برای ما مشکل است.»

از این مادر درباره وسیله ایاب و ذهاب و رفت و آمد فرزندش سؤال می‌کنیم، وی در پاسخ می‌گوید: «خوشـــبختانه مدرسه دخترم چند خیابان بالاتر از محلـــه زندگی ما قرار دارد امـــا چه هنگام رفتن به مدرسه و چه هنگام بازگشـــت، باید از خیابان‌های شلوغ و پر ترافیک و لابلای ماشین‌ها عبور کنیم که مشکل بزرگی برای ما است، به همین دلیل فرزندم هیچ‌گاه تنها به مدرسه نمی‌رود و من یا پدرش او را به مدرسه می‌رسانیم.»

وی اضافه می‌کند: «هرسال مسئولین می‌گویند در روزهای آغاز ســـال تحصیلـــی مقررات ترافیکی جدیدی در نظر می‌گیریم که کمکی برای خانواده‌ها باشد اما هرســـال می‌بینیم که وضع بهتر نمی‌شود بلکه بدتر هم می‌شود.»

برخی از والدین هم به دلیل شـــاغل بودن برای جابجایی فرزندشان از سرویس‌های مدارس استفاده می‌کنند که این مسئله نیز مشکلات خاص خود را دارد و علاوه‌بر هزینه بالای آن مسئله سلامت روحی و روانی راننده، مهارت وی در رانندگی، وقت شناس بودن و.... را در بر دارد.

«زهره کدخدایی» کارشناس مسائل اجتماعی در این باره به گزارشگر کیهان می‌گوید: «مشکلات شروع ســـال تحصیلی یکی و دوتا نیستند و به غیر از مشکل ترافیکی روزهای آغازین مهرماه، مدارس با کمبود میز و نیمکـــت، وایت برد، رایانه، چاپگر و وسایل سرمایشی و گرمایشی مناسب روبه رو هستند. بسیاری از مدارس به خصوص در مناطق سیلزده و زلزله خیز کشور هنوز به طور کامل بازسازی نشده‌اند و در برخی از مناطق محروم والدین حتی هزینه تهیه کتاب‌های درسی برای فرزندانشان را ندارند.»

وی اضافه می‌کند: «در نخســـتین روزهای آغاز ســـال تحصیلی، دســـت‌اندرکاران نظارت و کنترل ترافیک کشـــور راهکارهای مختلفی از جمله تغییر ساعات ادارات، طرح محدودیت رفت و آمد در برخی از محدوده‌ها، کنترل وســـایل نقلیه شخصی و غیره انجام می‌دهند اما متأسفانه رضایت‌بخش نبوده و بار ترافیکی این روزها را کم نکرده است.»

معضل ترافیک تهران موضوع جدیدی نیست و سال‌هاست مسئولان و کارشناسان مختلف درباره آن صحبت می‌کنند و راهکار ارائه می‌دهند. راهکارهایی که یا اجرا نمی‌شوند یا در صورت اجرا تاکنون نقش چندانی در کاهش ترافیک شهر نداشته‌اند.

شناور شدن ساعت کار ادارات

در ســـال‌های اخیـــر یکـــی از راهکارهایی که مســـئولین و کارشناسان درباره کاهش بار ترافیکی در روزهای آغازین ســـال تحصیلـــی ارائه می‌دهند شناور شدن ســـاعت کار ادارات است. تهران بیش از ۴ میلیون خودرو و ۲ میلیون موتورسیکلت دارد که روزانه حدود ۱۷ میلیون سفر درون‌شهری ثبت می‌کنند. براســـاس آمار رسمی، هر سال با آغاز مهر و شروع سال تحصیلی، میزان سفرهای درون‌شهری پایتخت به بیش از ۲۰ میلیون سفر می‌رسد.

«علی ربیعی» سخنگوی دولت درباره کاهش بار ترافیکی در روزهای آغازین سال تحصیلی از شناور شـــدن ساعات کار ادارات سخن گفته و اضافه کرده که در هیئت دولت مقرر شـــده که به منظور تثبیت نقل و انتقال فرزندان به مدارس، این اختیار به وزارت کشور و استانداری‌ها داده شود که با هماهنگی سایر دستگاه‌ها، دو هفته ساعات کار ادارات را برای والدین شناور کنند.

منظور از شـــناور شدن ساعات کار این است که کارمندان دیرکرد ســـاعت صبح خود را بعد از ظهر جبران کنند و این تغییر ساعت برای آنان مرخصی حساب نشود.

ســـردار ســـید «کمال هادیانفر» رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا نیز از شناور شدن ساعت کاری ادارات در ۱۰ روز نخست آغاز سال تحصیلی خبر می‌دهد و می‌گوید:« از اســـتانداران و روسای ادارات خواسته ایم که به منظور حل مشکل ترافیک در ۱۰ روز نخست آغاز سال تحصیلی جدید، ساعات آغاز کار ادارات را به مدت دو ساعت شناور کنند.

وی اضافه می‌کند: «پیش بینی ما این است که امسال در آغاز مهر ماه ترافیک بین ۲۵ تا ۳۰ درصد افزایش پیدا کند و در همین راستا لازم است دیگر دستگاه‌ها نیز اقداماتی را انجام دهند».

ســـردار هادیانفر درباره اقدامـــات پلیس برای بازگشایی مدارس نیز می‌گوید: «امسال از ظرفیت ۱۰۰هزار «پلیس یار مدرسه» استفاده خواهد شد و عدم همکاری با پلیس یار مدرسه در صورتی که از ســـوی ماموران پلیس راهور مشاهده شود ۵۰ هزار تومان جریمه و سه نمره منفی دارد.

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا با اشاره به ضرورت ســـاماندهی ســـرویس‌های مدارس نیز می‌گوید: «امسال ۱۴۱۵ شرکت و ۱۱۲ هزار و ۹۲۳ وســـیله نقلیه اقدام به جابجایی بیش از ۲ میلیون و نیم دانش‌آموز در کشـــور خواهد کرد، اما لازم است که همه دســـتگاه‌ها به مسئله ایمنی سرویس‌های مدارس ورود کنند. مدارس حتما باید از سرویس‌هایی اســـتفاده کنند که دارای ایمنی کافی، معاینه فنی مســـتمر و کمربندی ایمنی سالم باشد و همچنین صلاحیت راننده نیز تایید شـــود و حتما خود راننده اقدام به جابجایی و حمل‌ونقل دانش‌آموزان کند.»

اعمال محدودیت موقـــت در تردد وانت‌بارها و کامیونت‌های توزیـــع کالا نیز از جمله راهکارهایی اســـت که هر سال در دو هفته آغازین مهر از سوی پلیس به کار بسته می‌شود.

راهکارهای موقتی

بسیاری از کارشناسان معتقدند که راهکارهای مدیریت شهری تهران برای کاهش ترافیک نخستین روزهای آغاز سال تحصیلی، نه تنها موثر نبوده بلکه رفته‌رفته در حال تبدیل شدن به اقدام‌هایی تکراری و مقطعی شده است.

یک افســـر راهنمایـــی و رانندگی که در حوالی پل ســـیدخندان مشـــغول به انجام وظیفه اســـت درباره راهکارهای کاهش ترافیک نخستین روزهای آغاز ســـال تحصیلی به گزارشـــگر کیهان می‌گوید: «راهکارهایی که از سوی شهرداری، سازمان ترافیک، راهنمایی و رانندگی، نیروی انتظامی و سایر نهادهای مربوطه برای شروع ســـال تحصیلی در نظر گرفته می‌شود راهکارهای موقتی و تکراری هستند که در کاهش بار ترافیکی این روزها چندان موثر نیســـت چرا که والدین نگران هســـتند مبادا فرزندشان در روزهای آغازین سال تحصیلی دیر به مدرسه برسد و در جابجایی فرزندانشان شتابزده عمل می‌کنند، در حالـــی که با صبر و آرامـــش می‌توانند زودتر به مقصد برسند.»

وی اضافه می‌کند: «باید شرایطی در نظر گرفته شود که مشکلات ترافیکی نه تنها در اوایل مهرماه بلکه در زمان‌های دیگر هم حل شود. به طور مثال همین خودروهای شـــخصی پلاک شهرســـتان که مسافرکشـــی می‌کنند معضل بزرگی برای پایتخت هســـتند و ترافیک خیابان‌ها را مختل می‌کنند به خصـــوص که با ازدحام در چهارراه‌ها و معابر پررفت و آمد راه را برای تردد ســـایر وســـائل نقلیه مسدود می‌کنند. بســـیاری از این خودروها آنقدر در وسط خیابان توقـــف می‌کنند و بوق می‌زنند تا مســـافر بیشتری سوار کنند که نه تنها ترافیک ایجاد می‌کنند بلکـــه با روح و روان شـــهروندان هم بازی می‌کنند و مـــردم غالبا از این خودروهـــا گلایه دارند و به ما شکایت می‌کنند.»

*** یک کارشناس مسائل اجتماعی: در نخستین روزهای آغاز سال تحصیلی، دست‌اندرکاران نظارت و کنترل ترافیک کشور راهکارهای مختلفی از جمله تغییر ساعات ادارات، طرح محدودیت رفت و آمد در برخی از محدوده‌ها، کنترل وسایل نقلیه شخصی و غیره انجام می‌دهند اما متأسفانه رضایت‌بخش نبوده و بار ترافیکی این روزها را کم نکرده است.**

سیدمحسن طباطبایی مزدآبادی دبیرکل انجمن علمی اقتصاد شـــهری ایران نیز در این باره معتقد اســـت که راهکارهایی مانند تغییر ساعت شروع کار اداره‌ها بیشتر نقش راه‌حل مقطعی را داشته و چندان هم موثر نبوده اســـت. در حالی که باید راه‌حل‌های پایدارتری در این زمینه وجود داشته باشد که یکی از مهم‌ترین آنها، ترویج فرهنگ استفاده از حمل‌ونقل عمومی اســـت. شـــهرداری هم باید ظرفیت ناوگان حمل‌ونقـــل عمومی را به‌ویژه در فصل پاییز افزایش دهد و هم از سازوکارهای تشویقی مانند پایین آوردن بهای بلیت استفاده کند.

به گفته این کارشـــناس، امـــروز چرخه باطل و معیوبـــی در زمینه ترافیک و کـــودکان وجود دارد، به‌گونه‌ای که پدر و مادرها احساس می‌کنند خیابان‌ها به اندازه کافی امن نیستند تا فرزندانشان پیاده یا با دوچرخه به مدرســـه بروند، بنابراین آنها را با خودرو شخصی به مدرسه می‌برند و نتیجه این کار، شلوغ‌تر شدن خیابان‌ها و پایین آمدن ایمنی ترافیک است. برای حل این معضل باید آموزش‌های ایمنی ترافیک چه به‌طور غیررسمی و چه به‌عنوان واحد درسی، به کودکان و پدر و مادرها داده شود.

در هر صورت یکـــی از بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین مشکلات شهرهای امروز وجود ترافیک است و این چالشـــی اســـت که هر فرد در شهرهای با جمعیت زیاد آن را تجربه می‌کند. به همین دلیل با توجه به آثار معضل ترافیک شـــهری بر ابعاد مختلف زندگی شهروندان، حمل‌ونقل به عنوان نبض حیات شهرها، تعیین راهبرد و سیاست‌گذاری برای کنترل و کاهش ترافیک اهمیت فراوانی دارد.

تازه‌ترین کتاب‌های مؤسسه راهبردی بازنشستگی صبا

Info@saba-Psi.ir

۰۹۱۲۲۸۰۶۲۳۵-۲۲۷۰۳۴۶۷

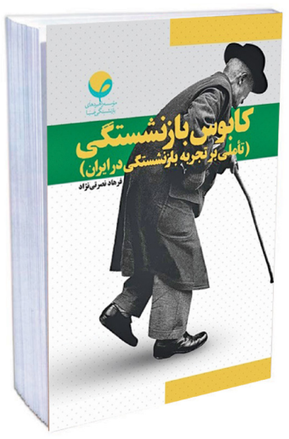

کابوس بازنشستگی

تأملی بر تجربه بازنشستگان در ایران

فرهاد نصرتی نژاد/ ۹۷/ ۲۰۰۰۰ تومان/ ۲۲۷۰۳۴۶۱

دوره بازنشســـتگی می‌تواند فرصتی باشد برای انجام کارهای مورد علاقه. اما واقعیت؛ بازنشستگی در بیشتر موارد چیز دیگری است. بازنشستگی در کشور ما برای بسیاری از افراد یک کابوس است. کتاب حاضر با نگاهی تحلیلی سویه دیگر واقعیت یعنی بحران‌زایی بازنشستگی را نشان داده و راهکارهایی برای مواجهه و مدیریت بحران ارائه می‌دهد. بحران‌هایی گاه عمیق، پردامنه و مخرب که در برخی موارد از فرد بازنشسته انسانیت‌زایی می‌کند. بحران‌های گذار به دوره بازنشستگی، بحران داغ خوردگی، بحران هویت، شیوه‌های مقابله با بحران‌های بازنشستگی، رویه‌هایی برای کاستن از درجه شدت بحران‌های ذاتی بازنشستگی و... را در این کتاب بخوانید.

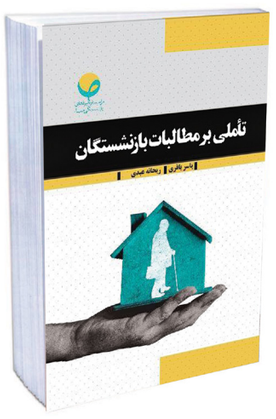

تأملی بر مطالبات بازنشستگان

یاسر باقری، ریحانه عبدی/ ۹۸/ ۲۰/۰۰۰ تومان/ ۲۲۷۰۳۴۶۱

وضعیت صندوق بازنشستگی و به تبع آن وضعیت بازنشستگی کشور در آستانه یک بحران جدی و عمیق قرار دارد و وضعیت کنونی بازنشسته‌ها به گونه‌ای است که حوزه‌های گوناگون زندگی بازنشســـتگان و افراد تحت تکفل آنان را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. به طوری که درســـال‌ها و ماه‌های اخیر این فشار خود را به شـــکل اعتراضات اجتماعی نشان داده اســـت. درکتاب حاضر تلاش شده است از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختار یافته با ۳۵ نفر از بازنشستگان صندوق‌های بازنشستگی کشوری و تأمین اجتماعی و همچنین ۵ نفر از رؤسای کانون‌های بازنشستگی کشور، مشـــکلات و مطالبات بازنشستگان به صورت کیفی بررسی شـــود. در این تحقیق مشخص می‌شود یکی از ریشه‌های عواملی که منجر به این اعتراضات شده است، احســـاس تبعیض و نابرابری و برداشت ذهنی افراد از وضعیت مطلوبی است که برای آنها محقق نشده است.

خانوارهای سالمند چگونه هزینه می‌کنند؟

بررسی ویژگی‌های اقتصادی- اجتماعی خانوارهای دارای سرپرست سالمند در ایران

سمیرا غلامی، سمانه گلاب/ ۹۸/ ۲۰/۰۰۰ تومان/۲۲۷۰۳۴۶۱

در فصـــل نخســـت این کتاب خلاصه یافته‌های بررسی وضعیت اقتصادی- اجتماعی خانوارهای کشور به تفکیک کل، خانوارهای با سرپرست غیرسالمند، سالمند دارای حقوق بازنشســـتگی و سالمند بدون حقوق بازنشستگی و به تفکیک شهری و روستایی و استانی، با استفاده از داده‌های بودجه خانوار از سال ۹۵ آمده است. در بررسی شاخص کلی اجتماعی- اقتصادی مشخص شد وضعیت خانوارهای با سرپرست سالمند اختلاف قابل توجهی با متوسط جامعه دارد و در این میان بین خانوارهایی که سرپرست سالمند آنها به حقوق بازنشستگی دسترسی دارند و خانوارهایی که از این حقوق بهره‌مند نیستند نیز تفاوت‌هایی دیده می‌شود.

کف حمایت‌های اجتماعی همگانی

برآورد هزینه و استطاعت در ۵۷ کشور کم درآمد

ایزابـــل ارتیـــز و.../ حمید کماری/ زمستان ۹۷/ ۱۵/۰۰۰ تومان/۲۲۷۰۳۴۶۱

این کتاب تـــلاش دارد به دور از موضع‌گیری‌هـــای غیرعلمـــی و بـــا تکیه بر شواهد و یافته‌های واقعی به این پرســـش پاسخ دهد که «آیا کشورهای کم‌درآمد از عهده تأمین منابع برای ارائه خدمـــات حمایت‌های اجتماعی برمی‌آیند یا خیر» این مقاله نتایج تحقیقات انجام گرفته بر روی حمایت‌های اجتماعی همگانی در ۲۴ کشور با درآمد پایین‌تر از طبقه متوسط و ۲۳ کشور با درآمد پایین را ارائه می‌دهد.... این تحقیق نشان می‌دهدکلیه کشورهای در حال توســـعه نمونه آماری از ۱۱۰ کشور؛ که کف حمایت‌های اجتماعی همگانی عموما قابل تأمین است.

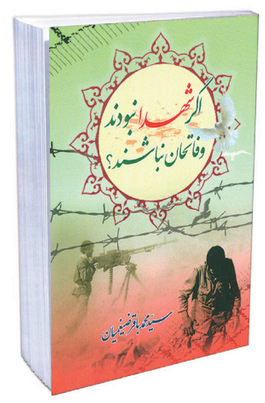

اگر شهدا نبودند و فاتحان نباشند؟

سیدمحمدباقر ضیغمیان/ تابستان ۹۸/ ۱/۱۰۰/۰۰۰ ریال/ سوم شعبان/ ۰۲۵-۳۷۷۴۰۹۶۲

اگر این خون پاک شهدا به رهبری حضرت امام(ره) نبود وضع کشور ما چگونه بود؟ در این کتاب با استفاده از کلمات و بیاناتی از رهبر معظم انقلاب که در مقاطع و مناسبت‌های مختلف بیان فرمودند. همچنین بیانات دیگر علمای بزرگ، مبنی بر تأثیر خون شهدا پرداخته و پاسخ داده شده است. خاطرات دوران پیروزی انقلاب و دفاع مقدس، خاطرات و یادی از شهدا، اگر این خون‌های پاک شـــهدا نبودند، جهاد در قرآن و احادیث، وظیفه ما بعداز شهدا و... را در این کتاب بخوانید. کتاب در ۱۲ فصل تنظیم شده است.

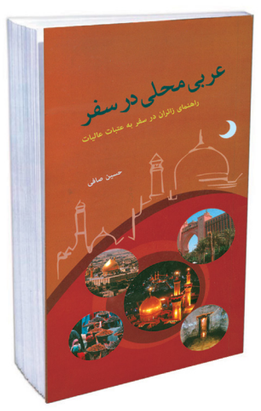

عربی محلی در سفر

راهنمای زائران در سفر به عتبات عالیات

حسین صافی/ ۹۸/ ۲۰/۰۰۰ تومان/ مطبوعات دینی/ ۰۹۱۲۱۵۱۱۸۸۳

با توجه به نزدیکی و قرابت دینی و فرهنگی بین کشور ما و کشورهای عربی به ویژه کشورهای حوزه خلیج فارس و تعاملات شفاهی روزمره ایرانیان با مردمان این کشورها فرهنگ لغات فارسی- عربی مناسب با زبان عامه مردم در این کشورها می‌تواند نیازهای ضروری کسانی را که به کشورهای عربی سفر می‌کنند برآورده سازد. کتاب حاضر برای تمام کسانی که قصد سفر به عتبات عالیات را دارند یک ضرورت است چرا که به گویش محلی آن مرز و بوم ترجمه شده است.

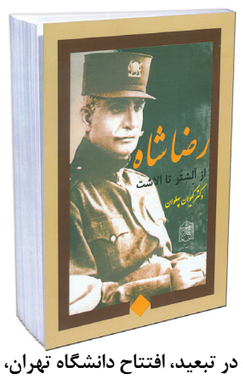

رضاشاه از الشتر تا آلاشت

دکتر کیـــوان پهلوان/ چاپ جدیـــد / ۹۵/۰۰۰ تومـــان / آرون / ۰۹۱۲۱۲۲۶۲۸۱-۶۶۹۶۲۸۵۰

کتاب حاضر در برگیرنده زوایای تازه‌ای از حیات سیاسی و اجتماعی رضاشـــاه بنیان‌گذار سلسله پهلوی است. خواننده در این کتاب ۳ کتاب را در قالب یک کتاب می‌خواند. شاهان ایران از هخامنشی تا قاجاریه، کودکی و زندگی رضاشاه تا سال ۱۲۸۳ و به قدرت رسیدن، سقوط و مرگ رضاشاه. نویسنده بر آن است تا نکات قابل ذکری از شـــخصیت و منش فردی و خانوادگی رضا شاه را به تصویر بکشد.

وقایع تاریخی ایران از ســـال ۱۲۸۳ تا ۱۳۲۲، سقوط و مرگ رضاشاه در تبعید، افتتاح دانشگاه تهران، ســـفر رضاشاه به ترکیه و دیدار با آتاتورک، طرح تاسیس راه‌آهن، کشف حجاب، ممنوعیت استفاده از ماه‌های قمری، دستگیری گروه ۵۳ نفر و...

جدول شماره ۱۱۵۰۹

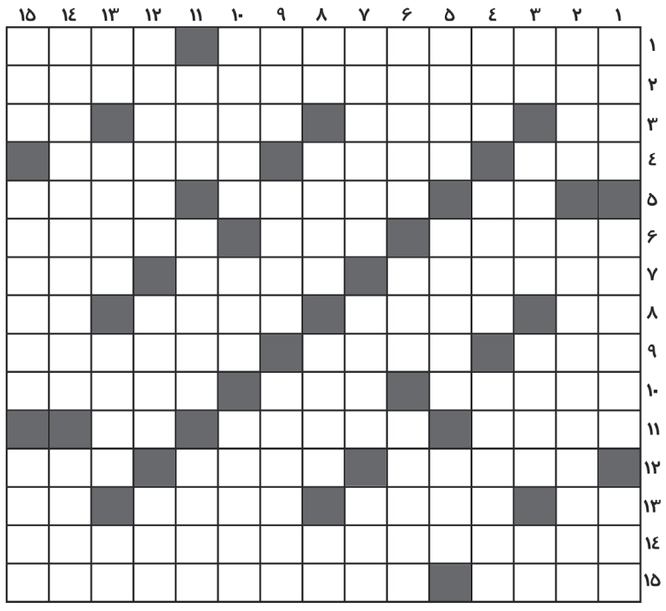

افقی:

۱- این نظامی با ســـلاح دوربین‌دار هدف را مورد اصابت قرار می‌دهد- به مترسک جالیز نیز می‌گویند ۲- از ابداعـــات دولت کنونی مـــا در مورد افزایش تـــورم ۳- خاک ســـفالگری- جـــد اعلای حضرت محمد(ص)- بخشنده- ضربه سر در فوتبال ۴- موی بافته شـــده- گلی زینتی- سرشار، لبالب ۵- کلام صریح- بو- تابستان‌ها نازک می‌شود ۶- مرد فرومایه و بی سروپا- همنشین برهمن- دوران داغ زندگی ۷- استخوانی در جمجمه- مکمل نان و کره- اندک، ناچیز ۸- پســـوند شـــباهت- خیانت‌کار- کشوری در آفریقـــا- علامت جمع ۹- نازک- ســـازگاری، همراهی- زمین پوشیده شـــده توسط ساختمان ۱۰- جنـــس بعضی از کفش‌های ورزشـــی- عدد ترتیبی- شهری در شرق تهران ۱۱- یگانه- متوقف، ناپویا- پســـوند افعال فارسی ۱۲- سالم و سرحال- کودن و بی‌شعور- ضد نیست ۱۳- به علائم الفبا نیز می‌گویند- اسب کبودرنگ- نوعی شیرینی- پوشش مرغان ۱۴- سرزمینی در جنوب خلیج فارس که بین ۶ تا ۷ کشور تقسیم شده است ۱۵- عدد یک‌هزارم در سامانه متریک- نسل این جانوران غول‌پیکر در ۷۰ میلیون سال پیش به‌علت تغییرات آب و هوایی به انقراض کشیده شد.

عمودی:
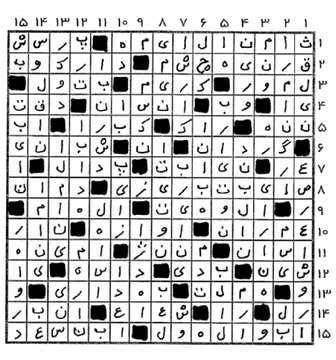
۱- بارشی از ابرها- متضاد دروغکی- عصبانیت ۲- جایگاه اســـتاد دانشگاه- ایالات متحده آمریکا مدعی موجودیت و رهبری این نهاد ناشناخته است ۳- صفت عدد- خانه بزرگ با حیاط پردرخت- نویسنده- رهاوردی از هند ۴- پسوند صفت‌ساز- پرنده شهرنشین- از رنگ‌ها ۵- کم‌ارزش‌تر از تومان- این اشکال ریاضی نظم خاص خود را دارند- ردپای اسب ۶- پدیده‌ای زیبا در مسیر رودها- سرسرا- همســـایه آباده فارس ۷- بلندآوازه- زبان پهناورترین کشـــور جهـــان- بانگ وحوش درنده ۸- پیشوند دشوار و دشنام- غلاف- بالش زینتی کوچـــک- بانگ نهیب ۹- قمر بزرگ سیاره مشـــتری- سرگشتگی، بهت- خود بزرگ‌بین- بســـیار مغـــرور ۱۰- طلای کثیف- نوعی خیار در قدیم- ســـرور، خدا ۱۱- آنچه اهمیـــت دارد- حجیم در گویش عامیانه- پوشـــیده ۱۲- میوه تصفیه‌کننده خون و کبد- واردشـــدن- از آحاد سنجش زمان و مسافت در قدیم ۱۳- مادر لر- خالص و برگزیده- بخش چشم‌نواز خودروها- خیس ۱۴- استراحتگاه مسافر- دسته نظامی بزرگ ۱۵- جایگاه لباس- منطقه گرفتار خشکسالی در مرز افغانستان- شال کمر.